

Nationaløkonomisk Forening.

Fredagen d. 17. Oktober afholdt Foreningen sin aarlige Generalforsamling, paa hvilken den afgaaende Bestyrelse (Prof. Falbe Hansen, Etatsraad, Nationalbankdirektør Levy, Handelsbankdirektør Levy, Grosserer Oskar B. Muus og Prof. Dr. Will. Scharling) gjenvalgtes ved Akklamation.

Derefter indledede Kontorchef **Rubin** en Diskussion om *de sidste Aars Bygge- og Boligforhold i Kjøbenhavn*, idet han som Grundlag benyttede den foran aftrykte Afhandling.

Naar det af de meddelte Oplysninger fremgik, at der var en Nedgang i Bygning af 1-Værelses-Lejligheder, saa bemærkede Etatsraad **Levy** dertil, at det turde være, at det for Byggeentreprenørerne betalte sig bedre at bygge 2-Værelses- end 1-Værelses-Lejligheder. Deraf fulgte, at der kom færre 2-Værelses-Lejligheder paa Markedet, og i denne Omstændighed (— ikke i nogen stigende Evne til at skaffe sig bedre Boliger —) kunde det da maaske ligge, at Forholdstallene tog af for 1-Værelses- og til for 2-Værelses-Lejlighederne. For saa vidt betød altsaa Stigningen i Tallet paa 2-Værelses-Lejligheder ingenlunde noget Glædeligt. Det var utvivlsomt, at de mindre bemidledes Tal tog særligt stærkt til, og dette betød for Kommunen: større Udgifter uden nogen tilsvarende Stigning af Skatteindtægten. Derimod var det glædeligt, at man, som de meddelte Oplysninger ogsaa udviste, syntes at have begyndt at tage Reb i Sejlene med Hensyn til Ejendommens Prioritering. Her havde man tidligere været ind paa den Vej at prioritere Ejendommene lige

op til Skorstenen; at dette i de senere Aar mindre fandt Sted, syntes at tyde paa, at Ejendommene befandt sig paa solidere Hænder.

Overretssagfører **Fr. Wulff** bemærkede, at da det var vanskeligere at faa Prioriteter i Huse med 1-Værelses-Lejligheder, laa der deri en Opfordring til at bygge forholdsvis noget mindre af den Slags Huse. Han bemærkede endvidere, at da der i de sidste Aar i det Hele er blevet bebygget mindre værdifulde Grunde end tidligere, laa deri en medvirkende Grund til Nedgang i Prioriteringen, der jo tog Hensyn ikke alene til selve Husets men ogsaa til Grundens Værdi. Hvad han ganske særligt kunde ønske, at Statistiken vilde skaffe Oplysning om, var dette: hvilket Kvadratindhold have 1- og 2-Værelses-Lejlighederne, og af hvormange Personer bebos de? Imellem Arealindholdet og Beboernes Tal var der vistnok gennemgaaende et meget sørgeligt Misforhold, og at faa dette statistisk oplyst vilde være af den største sociale Interesse.

Grosserer **O. B. Muus** udtalte, at man i England boede forholdsvis billigere, og at det engelske Byggesystem saaledes ogsaa med Hensyn til Billigheden syntes at være at foretrække; men Vexellerer **G. Rubin** svarede dertil, at Lejens Billighed i England tildels blot var tilsyneladende, idet Lejerne foruden Lejen havde en Mængde andre Udgifter, saasom Vedligeholdelsesudgifter, Vandskat etc. Ogsaa spillede Beliggenheden i de engelske Byer en stor Rolle: de mindre godt beliggende Lejligheder vare billigere, men de godt beliggende til Gjengjæld dyre.

Etatsraad **Levy** drog en Sammenligning mellem de engelske og de københavnske Arbejderes Boliger, og udtalte, at han nærmest havde faaet det Indtryk, at de engelske Arbejdere boede nok saa godt og billigt. For en Del bar den danske Byggelov Skylden for vore Boligers Dyrhed.

Grosserer **Neiiendam** bemærkede, at de Folk, der bo i de saakaldte «Arbejderboliger» («Burmeister & Wains»), i Virkeligheden i Almindelighed ikke vare, hvad man plejede at forstaa ved Arbejdere, men derimod mindre Bestillings-

mænd, Postbude, Smaaborgere o. s. v. Han omtalte Prisstigningen for Arbejdernes Lejligheder, hvor slette disse vare, og hvor ønskeligt det var, at man ved at fremme Kjendskab til Sundhedslæren udviklede Arbejdernes Sans for en nogenlunde ordenlig Bolig. Han udtalte det som sin Overbevisning, at det Offenlige burde søge at hjælpe paa Forholdene, f. Ex. ved at rasere Terræner i Byens stærkest og slettest bebyggede Kvarterer, ved at udlægge Plæner og Legepladser til Børnene o. s. v.

Kommunelæge **Ulrik** mente, at Beboerne af vore Arbejderboliger dog virkeligt maatte betragtes som Arbejdere, selv om det ikke netop særligt var Fabriksarbejdere, der boede i dem. I Modsætning til Etatsr. Levy udtalte han, at det ikke saa meget var vor Byggelev som vor uretfærdige Skattelovgivning (særligt Areal-skatten), der uforholdsmæssigt haardt tyngede paa de smaa Lejligheder.

Professor **Scharling** kunde ønske det oplyst, om Areal-skattefritagelsen for de smaa Lejligheder (resp. paa 64 og 80 □ Alen) virkeligt kom Lejerne til gode. Han betvivlede det, — og hvis Fritagelsen ikke kom Lejerne til Gode, var det bedst helt at opgive den.

Direktør **Hein** havde den aldeles bestemte Overbevisning, at Fritagelsen ikke kom Lejerne til Gode, hvad han nærmere oplyste ved Exempler.

Ulrik betragtede Bestemmelserne om Fritagelse som et Slags Udtryk for Erkjendelsen af Skattens Uretfærdighed.

Kontorchef **Rubin** afsluttede Diskussionen med at udtale, at Statistiken dog vidnede om nogen Fremgang, ihvorvel han ganske vist ikke vilde bestride den indre Beretigelse af de rejste Anker mod de bestaaende Forhold og de fremsatte Antydninger af de Reformere, der maatte ønskes.